

Sveriges Byggindustrier
Företagsenheten
Box 7835
103 98 STOCKHOLM

Yttrande över förslag till Byggbranschens överenskommelse om införande av ID06 - Allmänna bestämmelser om legitimationsplikt och närvaroregistrering på byggarbetsplatser.

Sammanfattning

Datainspektionen anser att den avsedda behandlingen av personuppgifter i systemet med ID06 är förenlig med personuppgiftslagen, PuL.

Bakgrund

Datainspektionen skall enligt 15 § personuppgiftsförordningen (1998:1191) på begäran av en organisation som företräder en väsentlig del av de personuppgiftsansvariga inom en viss bransch eller inom ett visst område avge yttrande över förslag till överenskommelser vad avser behandling av personuppgifter inom branschen eller området (branschöverenskommelse). Yttrandet skall avse branschöverenskommelsens förenlighet med personuppgiftslagen (1998:204) och andra författningar som reglerar den behandling det är fråga om.

Sveriges Byggindustrier kom den 6 juli 2006 in till Datainspektionen med en begäran om yttrande enligt 15 § personuppgiftsförordningen över förslag till branschöverenskommelse vad avser behandling av personuppgifter i samband med ett införande av obligatorisk ID- och närvaroregistrering på byggarbetsplatser. Sveriges Byggindustrier har därefter gett in reviderade och kompletterande förslag till branschöverenskommelsen samt uppvisat "Byggbranschens överenskommelse om införande av ID06 – Allmänna bestämmelser om legitimationsplikt och närvaroregistrering", undertecknad av tio olika arbetsgivare- och arbetstagarorganisationer i byggbranschen.

Sveriges Byggindustrier har numera begärt att Datainspektionen skall yttra sig över ett slutgiltigt förslag av den 11 maj 2007 till överenskommelse inom byggbranschen rörande ett införande av ID06.

Överenskommelsen om att införa ID06 som ett frivilligt åtagande för att försvåra svartarbete och ekonomisk brottslighet har tagits fram av Sveriges

Byggindustrier i samverkan med arbetsgivare- och arbetstigareorganisationer inom byggbranschen. I korthet innebär bestämmelserna om ID06 att de underleverantörer som ingår i en entreprenad i förväg skall anmäla till uppdragsgivaren (generalentreprenören) namn och personnummer på de anställda som har rätt att vara på byggarbetsplatsen. Generalentreprenören upprättar därefter dagligen en närvaroförteckning över all personal - egen och anlitad - som vistas på arbetsplatsen. Vidare skall alla personer som vistas på en byggarbetsplats bära en synlig namnbricka och kunna legitimera sig. Närvaroförteckningarna skall sparas i två år och hållas tillgängliga för eventuell granskning av skattemyndighet. Sveriges Byggindustrier kommer att utöva kontroll över att systemet följs.

Datainspektionens bedömning.

Bestämmelserna i 15 § personuppgiftsförordningen genomför artikel 27 i Dataskyddsdirektivet (95/46/EG). Enligt den artikeln skall medlemsstaterna och kommissionen uppmuntra utarbetandet av uppförandekodexar. Dessa skall – med beaktande av de särskilda förhållandena på olika områden – bidra till att på ett riktigt sätt genomföra de nationella bestämmelser som medlemsstaterna antar för att genomföra detta direktiv.

Förslaget till branschöverenskommelse rörande obligatorisk ID- och närvaroregistrering på byggarbetsplatser som ingivits till Datainspektionen för yttrande är enligt Datainspektionens uppfattning inte en branschöverenskommelse i den mening som avses i personuppgiftsförordningen. Denna bedömning görs mot bakgrund av att den överenskommelse som träffats av branschen inte kan anses komplettera direktiven eller vara tillräckligt inriktad på specifika frågor och problem som rör dataskydd i branschen. Istället innebär överenskommelsen ett införande av ett krav på behandling av personuppgifter som inte varit obligatorisk tidigare. Datainspektionen har dock förstått att ni önskar vägledning i denna för branschen mycket viktiga fråga varför inspektionen nu gör en övergripande bedömning av om den personuppgiftsbehandling som är tänkt att ske inom ramen för ID06 är förenlig med PuL.

PuL:s regler

Datainspektionen bedömer att den tänkta behandlingen av personuppgifter kommer att ha en sådan struktur att hanteringsreglerna i PuL är tillämpliga på behandlingen.

De grundläggande kraven i PuL (se 9 §) innebär bl.a. att personuppgifter ska behandlas i enlighet med god sed. De får bara samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och de får inte behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilket uppgifterna samlades in. Vidare skall den personuppgiftsansvarige se till att de personuppgifter som behandlas är adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen.

I 10 § PuL finns det en uttömmande uppräkningslista av i vilka fall behandling av personuppgifter är tillåten. Huvudregeln är att behandling endast är tillåten om den anställde lämnat sitt samtycke. För att ett samtycke enligt 10 § PuL ska vara giltigt krävs att det är frivilligt, särskilt och informerat, d.v.s. lämnat efter att tillräcklig information om behandlingen getts. Möjligheterna är dock små

för en arbetsgivare att i kontrollsyfte behandla personuppgifter med stöd av samtycke från arbetstagaren eftersom denne befinner sig i en beroendeställning i förhållande till arbetsgivaren och därmed i praktiken inte har ett verkligt fritt val.

Personuppgifter får, enligt 10 § punkten f) PuL, behandlas utan samtycke om behandlingen är nödvändig för att ett ändamål som rör ett berättigat intresse ska kunna tillgodose, om detta intresse väger tyngre än den registrerades intresse av skydd mot kränkning av den personliga integriteten. I vilka fall som en arbetsgivares intresse väger över de anställdas intresse att få ha sina personuppgifter i fred får avgöras efter en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. Vid denna bedömning bör man bland annat ta hänsyn till om arbetsgivaren följer reglerna i PuL till exempel när det gäller kraven på information till de anställda, om det finns väl avvägda gallringsrutiner samt skydd mot obehörig åtkomst. Innehållet i fackliga överenskommelser kan också ha betydelse för om behandlingen är tillåten med stöd av en intresseavvägning.

Bedömning av personuppgiftsbehandlingen i ID06

Ändamålet med branschöverenskommelsen rörande obligatorisk ID- och närvaroregistrering på byggarbetsplatser är att det skall finnas ett underlag vid skattekontroll, i syfte att försvåra svartarbete och därmed stärka den sunda konkurrensen inom byggbranschen, och att det av säkerhetsskäl ska gå att ta fram en närvaroförteckning vid arbetsplatsolyckor. Information om närvaroregistreringen får endast tas fram i klartext av den personuppgiftsansvariges platschef (eller motsvarande) och får endast användas som ett underlag vid en eventuell kontroll från Skatteverket och som aktuellt underlag i händelse av arbetsplatsolycka, i det senare fallet med begränsad information. Den registrerade kan vid begäran få ett individuellt registerutdrag.

Registrering av anställdas in- och utpasseringar och av besökare på en arbetsplats förekommer på många arbetsplatser. Denna behandling av personuppgifter får normalt anses vara berättigad för att registrera arbetstid, av säkerhetsskäl mm. Arbetsgivarens intresse av att veta vilka personer som befinner sig på den egna eller annans byggarbetsplats kan här motiveras av säkerhetsskäl. Byggarbetsplatser är ofta öppna och det är viktigt att kunna kontrollera att endast behöriga personer får tillträde till arbetsplatsen. Arbetsgivaren ansvarar för arbetsmiljön och om det inträffar en brand eller annan olycka behöver en aktuell närvaroförteckning kunna upprättas. Uppgifter för dessa ändamål finns det dock endast skäl att bevara under en kortare tid, tills faran är över eller bevis har säkrats.

Den tänkta behandlingen av personuppgifter och bevarandet av uppgifterna under två år från registreringen har motiverats med att Skatteverket kan behöva uppgifterna vid skattekontroll. Byggbranschen är särskilt utsatt för svartarbeten och arbetsgivare och arbetstagare har därför enats om systemet med ID06 för att försvåra svartarbete och stärka den sunda konkurrensen inom byggbranschen. Det får anses vara ett berättigat intresse för arbetsgivarna att den egna verksamheten (och byggbranschen i stort) uppfattas som seriös och laglig. Datainspektionen konstaterar att de registrerade kommer att få tydlig information om personuppgiftsbehandlingen, att det är fråga om behandling av begrän-

sade uppgifter, att tio olika parter inom byggbranschen är eniga om överenskommen om ID06 samt att det finns fastställda regler för gallring av uppgifterna och för hur säkerheten kring personuppgifterna ska hanteras. Inspektionen kan med hänsyn till hur systemet är uppbyggt inte se några större integritetsrisker för den enskilde, särskilt med hänsyn till de mycket restriktiva reglerna för närvaroregistreringen får tas fram i klartext och för vilka syften uppgifterna får behandlas.

Sammantaget finner Datainspektionen att behandling av personuppgifter i samband med obligatorisk ID- och närvaroregistrering enligt ID06 kan anses tillåten med stöd av en intresseavvägning enligt 10 § punkten f) PuL. För att behandling av personuppgifter skall vara förenlig med PuL måste de personuppgiftsansvariga alltid se till att uppfylla de grundläggande krav som gäller enligt 9 § PuL. Vad ID06 innehåller av relevans i detta avseende är förutom ändamålen för behandlingen, krav på vilka uppgifter som skall registreras och hur länge de skall bevaras. Enligt Datainspektionens bedömning framstår det som anges i ID06 härom som för ändamålen adekvata och relevanta uppgifter och för ändamålen befogade tider för bevarande av uppgifter. Vad som i övrigt framgått om systemet med ID06 ger inte heller anledning till annan bedömning än att den avsedda behandlingen av personuppgifter kan anses vara förenlig med bestämmelserna i PuL. Datainspektionen förutsätter därvid att de personuppgiftsansvariga generalentreprenörerna endast lämnar ut uppgifter till Skatteverket när detta är tillåtet enligt myndighetens regelverk.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Göran Gräslund i närvaro av chefsjuristen Leif Lindgren, teamledaren Britt Marie Wester, dataråden Hans-Olof Lindblom och Agneta Runmarker, föredragande.

Göran Gräslund

Agneta Runmarker